

Kunnskapsdepartementet

Deres ref: 18/6637-2

Vår ref: 207.01/GL

Dato: 12.09.2019

Innspill til stortingsmelding om arbeidsrelevans i høyere utdanning

Norge står midt i overgangen fra en ressursøkonomi til en kunnskapsøkonomi. Vår konkurransekraft ligger i en arbeidsstyrke som har høy og relevant kompetanse og god omstillingsevne. Universitetene og høyskolene har et selvstendig ansvar for å tilby utdanninger som møter samfunnets og arbeidslivets behov. Utdanningene skal gi studentene et solid fundament som gjør dem omstillingsdyktige og innovative i et arbeidsliv som er i stadig endring. Dette krever at utdanningen holder høy kvalitet og gir studentene solide fagkunnskaper og ferdigheter de kan ta med seg ut i arbeidslivet. En tettere kobling mellom universitets- og høyskolesektoren og arbeidslivet vil bidra til økt arbeidsrelevans i utdanningene.

Stortingsmeldingen om arbeidsrelevans må ses i sammenheng med oppfølgingen av NOU 2019:12 *Lærekraftig utvikling*. Økt bruk av etter- og videreutdanning vil bedre kontakten mellom arbeidslivet og utdanningsinstitusjonene gjennom utviklingen av tilbud av etter- og videreutdanning som treffer arbeidslivets behov, og gjennom møtet mellom de som benytter seg av tilbudet og de som underviser. Dette vil også komme grunnutdanningene til gode.

Akademikerne mener det er positivt at departementet skal legge fram en melding om arbeidsrelevans. Samarbeid mellom arbeidsliv og universiteter og høyskoler, både i utvikling og gjennomføring av utdanning og forskning og utvikling, er viktig for å lykkes i omstillingen vi står i. Noen punkter vi mener det særlig er viktig at meldingen adresserer er:

- Det må stilles krav om økt arbeidsrelevans i alle fag. Det er likevel viktig å påpeke at behovene i grunnutdanningene skal gi studentene en solid basiskompetanse for et livslangt arbeidsliv. Man må derfor ikke bli for kortsiktig i synet på arbeidsrelevans.
- Institusjonene må aktivt gjøre en vurdering av hvilke virkemidler som best kan øke arbeidsrelevansen i de enkelte utdanningene, men hvor praksis er hovedsporet.
- Meldingen må skissere et rammeverk for praksis for å sikre høy kvalitet, et godt definert læringsutbytte og at praksis er godt integrert i studiet og dermed hever kvaliteten på utdanningen.
- Meldingen må vurdere hvordan veilederkompetanse kan styrkes i større grad enn i dag, både mht. reell tidsbruk og avlønning.

- Meldingen må kartlegge hvordan samarbeidet mellom arbeidslivet og utdanningsinstitusjonene fungerer i dag.
- Meldingen må foreslå incentiver for å bygge ned avstanden mellom arbeidslivet og utdanningsinstitusjonene, særlig for små og mellomstore bedrifter og selvstendig næringsdrivende, både med hensyn til samarbeid om utdanningene og for praksisplasser.
- Utdanningsinstitusjonene må pålegges å ha tett kontakt med arbeidslivet på studieprogramnivå. For å styrke kontakten mellom arbeidslivet og utdanningsinstitusjonene på programnivå kan de danske avtakerpanelene vurderes som modell.
- Institusjonenes handlingsrom til å møte krav om økt arbeidsrelevans, både med hensyn til økonomi og til ressurser, må drøftes.

1) Hovedutfordringer som bør omtales i meldingen

Er dere enige i de sentrale utfordringene som er trukket opp? Hva vil dere eventuelt trekke fram for å supplere eller korrigere utfordringsbildet?

Akademikerne er enig i utfordringene som skisseres, og mener meldingen bør legge stor vekt på å beskrive verdien av økt samarbeid mellom utdanning og arbeidsliv.

Universitetene og høyskolene skal tilby en akademisk utdanning for et arbeidsliv i stadig endring og utvikling. Det er viktig at sektoren har vilje og evne til å omstille seg til mer samspill med omverdenen, og til å utvikle utdanningene slik at de oppleves som relevante, både for den enkelte student og for arbeidslivet. Samtidig må det være balanse mellom arbeidslivets behov og det at studentene skal utdannes til et arbeidsliv i stadig endring. Det kortsiktige (spesialiserte) arbeidslivsbehovet må ikke overstyre behovet for en god og solid grunnutdanning, som i tillegg til fagkunnskap utvikler evnen til problemløsning, analytisk og kritisk tenkning, noe som gir studentene et grunnlag for å tilegne seg ny kunnskap hele yrkeslivet.

Akademikerne mener det må stilles krav til institusjonene om økt arbeidsrelevans, hvor praksis er hovedsporet. Institusjonene må gjøre en reell vurdering av om praksis er mulig, eller om andre typer virkemidler best kan øke arbeidsrelevansen i utdanningene. Det er viktig at praksisen er godt forberedt, at opplegget holder høy kvalitet og har et klart definert læringsutbytte. Praksisen kan være yrkesforberedende, slik det vil være i mange profesjonsutdanninger, men det trenger ikke være det for utdanning som kvalifiserer til en rekke yrker og karriereløp, som f.eks. statsvitere. Det kan være praksis som gir kunnskap om arbeidslivet mer generelt (kultur og struktur) og kan bidra til at studenten kan se studiene i lys av det arbeidslivet de skal ut i. I meldingen må dagens bruk av praksis ved de ulike utdanningene beskrives, og det må vurderes om praksisen gir et godt læringsutbytte, er godt integrert i utdanningsløpet og om kvaliteten er god. Det må også skisseres løsninger for hvordan kvaliteten på praksis skal sikres og heves for de utdanningsløpene som allerede har mye praksis i dag, og hvordan både tilstrekkelig antall praksisplasser, kvalitet og læringsutbytte skal sikres

ved økt bruk av praksis i andre utdanninger. Hvordan studenter i praksis skal ivaretas i praksisperioden med hensyn til arbeidstid, regelverk og forsikringer etc. er òg et viktig element. Videre må det legges til rette for ordninger som bidrar til rekruttering til veilederstillinger og et system som sikrer, ivaretar og verdsetter denne kompetansen, både med hensyn til reell tidsbruk og avlønning.

Hvordan utdanningsinstitusjonene samarbeider med arbeidslivet i dag, både formelt og uformelt, må kartlegges. Videre må meldingen vurdere insentivene for arbeidslivet, både for offentlig og privat sektor, til å delta i samarbeid med utdanningsinstitusjonen og tilby praksisplasser. For små og mellomstore bedrifter og også næringsdrivende kan det være spesielt krevende å etablere kontakt med utdanningsinstitusjonene og å ha studenter i praksis. Det må derfor tilrettelegges for ulike former for samarbeid med arbeidslivet, og stortingsmeldingen må være nyansert og åpne for at tiltak som skal styrke arbeidsrelevansen kan tilpasses. Meldingen må derfor se på ulike modeller for økt arbeidsrelevans.

Institusjonene må ha økonomisk handlingsrom til å kunne tilpasse seg økte krav om arbeidsrelevans. Forpliktende samarbeid, oppskalering av praksisplasser eller endrede undervisningsopplegg vil være mer ressurskrevende enn forelesninger for store studentkull. Utdanningsinstitusjonene har allerede i dag økonomiske utfordringer ved å administrere og gjennomføre dagens praksisstudier. Meldingen må derfor omtale institusjonenes muligheter for å møte økte krav om arbeidsrelevans, både når det gjelder økonomi, kapasitet og ressurser.

Hvordan mener dere at de store omstillingene vi står overfor påvirker arbeidslivets kompetansebehov, og hvordan bør arbeidslivet og utdanningsinstitusjonene samarbeide for å møte disse?

Akademikerne mener at med de store omstillingene vi står overfor vil det være et behov for spesialisert arbeidskraft, og dermed behov for flere med mastere og ph.d. i arbeidslivet. I 2017 gjorde Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) en framskrivning av framtidens behov for akademikere (SØA, rapport 73-2017) på oppdrag fra Akademikerne. Den viste at akademikerandelen i arbeidsstyrken vil vokse raskere enn hva andre framskrivninger har vist, dersom man legger til grunn en raskere innfasing av ny teknologi i alle deler av det norske arbeidsmarkedet, en raskere overgang til næringsvirksomhet som er forenlig med en mer aktiv klimapolitikk, lavere arbeidsinnvandring, og at andelen sysselsatte med lite formell utdanning fortsetter å falle. Det er derfor en utfordring at vi ikke har flere som tar mastergrad og doktorgrad, og at det i dag er en lavere andel med mastergrad og ph.d. i Norge sammenlignet med andre land. Dette er i tråd med konklusjonene i OECD-rapporten om arbeidsrelevans i høyere utdanning (OECD 2018, *In-depth analysis of the labour market relevance and outcomes of higher education systems: Norway*). I Norge har 11 pst. av befolkningen i alderen 25–64 år utdanning på masternivå, mens snittet i OECD er 13 pst. og for EU23 er andelen 15 pst. (OECD 2019, *Education at a glance*).

Et tettere og mer systematisk samarbeid mellom arbeidsliv og academia vil kunne øke den gjensidige forståelsen for behov og nytte for kompetanse, og bidra til å finne en god balanse mellom fagspesifikke og generiske ferdigheter. Institusjonene må ha god samhandling med arbeidslivet, både på studieprogram- og institusjonsnivå. Samarbeid på programnivå hvor

fagutviklingen (fagsammensetning, faginnhold og undervisning) skjer gir utdanningene mer arbeidsrelevans. Det bør også tilstrebes å involvere profesjonsforeningene i samarbeidet om studier hvor det er relevant.

Mobilitet i academia og mellom academia og næringslivet/offentlig sektor/helsevesenet bidrar til kvalitet, tverrfaglighet og nærhet til arbeidslivet. Universitetene og høyskolene må utvikle en karrieropolitikk som åpner opp sektoren ytterligere for rekruttering av vitenskapelig ansatte med arbeidserfaring fra andre sektorer. Erfaring fra arbeidslivet i undervisningssammenheng må anerkjennes som en viktig faktor i karriereutviklingen. Det å rekruttere lærekrefter fra andre deler av arbeidslivet, spesielt privat sektor, er utfordrende dels pga. lavere lønnsnivå ved utdanningsinstitusjonene, men også fordi det kan være krevende å være borte fra egen virksomhet (tap av omsetning, arbeidstid o.l.). Rekrutteringsutfordringer og mobilitet bør derfor være en del av meldingen. Det bør også utvikles gode ordninger som gir vitenskapelig ansatte mulighet til å delta i utviklings- og innovasjonsprosesser i en virksomhet for en periode for både å bygge kompetanse og etablere nettverk på tvers. Ved å bygge ned hindringene mellom academia og arbeidslivet og tilrettelegge for mer mobilitet vil samarbeidsbåndene styrkes og bidra til utvikling av utdanningene.

Universitet og høyskoler har et selvstendig ansvar for å tilby utdanninger som møter samfunnets og arbeidslivets behov. Samtidig må det legges bedre til rette for at studentene kan ta informerte valg ut fra interesse, egne forutsetninger og kunnskap om samfunns- og arbeidsrelevans. OECD viste til i sin rapport om arbeidsmarkedsrelevansen av høyere utdanning i Norge at bedre veiledning av studentene (både før valg av studier, underveis i studiene og før de skal ut på arbeidsmarkedet) og bedre støtte (tettere oppfølging, introkurs osv.) kan være et tiltak for å øke gjennomføringsgraden og gjøre studentene bedre forberedt på arbeidslivet.

2) Samarbeid om høyere utdanning

Hvor god kunnskap har virksomheten om kandidatenes kompetanse, inkludert for ph.d.-kandidater? Hva skal ev. til for at arbeidslivet får bedre kunnskap om kandidatenes kompetanse?

Akademikerne mener dette er en todelt utfordring. Arbeidsgivere har ikke tilstrekkelig kunnskap om hvilken kompetanse og ferdigheter studentene har og hvordan denne kompetansen kan komme til nytte i arbeidslivet, særlig for utdanninger som er disiplinorienterte. Akademisk kompetanse bidrar til økt produktivitet, men akademikerandelen er svært lav i privat sektor sammenliknet med de øvrige sektorene. Næringslivet må få økt kunnskap om nytteverdien av akademisk arbeidskraft. Særlig gjelder dette hvordan de kan nyttiggjøre seg kompetansen til kandidater innen fagretninger som tradisjonelt sett ligger utenfor deres virkeområde. På den andre siden har universitetene og høyskolene et ansvar for å synliggjøre og konkretisere studentenes kompetanse og ferdigheter og hvordan de kan komme til nytte i arbeidslivet. Økt samarbeid mellom academia og arbeidslivet står sentralt for å øke kunnskapsnivået om studentenes kompetanse og ferdigheter. Hvilke aktiviteter og tiltak som kan synliggjøre og bidra til økt arbeidsrelevans og bedre samarbeid er beskrevet i øvrige punkter.

3) Samarbeid om studentenes læring

Arbeidslivet bidrar til at studentenes utdanning holder høy kvalitet og er relevant f.eks. ved at folk fra arbeidslivet underviser, gjennom samarbeid om reelle oppgaver fra arbeidslivet og bruk av praksis etc. Hvilke aktiviteter kan bidra til at flere studenter tilegner seg ferdigheter som virksomheten har bruk for nå og i fremtiden?

Institusjonene og fagmiljøene må i sterkere grad etterlyse og invitere næringsliv og offentlig sektor til samarbeid om utdanningene, og næringsliv og offentlig sektor må til gjengjeld forventes å stille opp som oppdragsgivere og verter for studentoppgaver, praksisperioder, bedriftsbesøk, gjesteforelesninger og hospitering av studenter. Dette vil gi studentene trening i å tenke arbeidsrelevans, og gir arbeidslivet muligheten til å bli kjent med studentenes kompetanse og ferdigheter.

Ved å vektlegge mer bruk av praksisperioder, praktiske oppgaver og prosjekter i utdanningsoppleggene, gjesteforelesere o.l. vil studentene få mulighet til å bruke den kunnskapen de tilegner seg gjennom faget til å løse mer konkrete og arbeidsrelevante problemstillinger. Studentene vil da kunne oppnå en god miks av fagspesifikk kompetanse og generiske ferdigheter som vil komme til anvendelse i et arbeidsliv som er i stadig omstilling, og hvor kompetansebehovene endres.

Framtidens komplekse samfunnsutfordringer krever flerfaglige og tverrfaglige løsninger, og dette må gjenspeiles i studieprogramutviklingen. En slik tverrfaglighet kan i dag møte mange hindringer. Det er f.eks. store forskjeller i praksis for godkjenning av fag fra andre utdanningsinstitusjoner. Digitaliseringen og teknologiutviklingen gjør at studentene vil ha behov for mer kompetanse på disse fagfeltene, i tillegg til den rent faglige kompetansen, f.eks. innenfor helsetjenestene, da utviklingen vil skape flere diagnostiserings- og behandlingsmuligheter i helsetjenestene i fremtiden. For å møte framtidens arbeidsmarked må studentene ha tilstrekkelig teknologisk forståelse og digital dømmekraft, uavhengig av fagkrets.

Undervisningen studentene får må være forskningsbasert. Det gir både økt fagkunnskap og utvikler generiske ferdigheter som har arbeidslivrelevans. Forsknings samarbeid mellom akademia og arbeidslivet, hvor studentene også trekkes med, bidrar til tettere kontakt og økt arbeidsrelevans. Bruk av andre virkemidler som klynge- og nettverksvirkemidler, nærings ph.d. og offentlig ph.d., og professor II-stillinger fra næringslivet vil bidra til tettere kobling mellom arbeidsliv og akademia. Mer bruk av nærings ph.d. og offentlig ph.d. vil også øke antallet med ph.d. i arbeidslivet utenfor akademia.

Hvordan mener dere flere studenter kan tilegne seg innovasjons- og entreprenørskapskompetanse underveis i studiene?

En rekke utdanningsinstitusjoner tilbyr egne utdanninger innenfor innovasjon og entreprenørskap, i tillegg er innovasjon og entreprenørskap integrert i ulike studier. Økt arbeidsrelevans av utdanningen kan bidra til økt innovasjons- og entreprenørskapskompetanse, samtidig kan det vurderes om det bør integreres i flere utdanninger enn i dag. Utdanningsinstitusjonene kan også hente inn utdanningskompetanse utenfra, som

gjesteforelesere, professor II osv. for å heve innovasjons- og entreprenørskapskompetansen i utdanningene. Ordninger for de vitenskapelige ansatte hvor de kan ha en tid i næringslivet for å bygge innovasjonskompetanse bør også vurderes.

4) Myndighetsnivå

Hvordan mener dere myndighetene kan legge til rette for bedre samarbeid om høyere utdanning mellom universiteter og høyskoler og arbeidslivet?

Myndighetene må først og fremst stille krav til utdanningsinstitusjonene om å arbeide mer systematisk med arbeidsrelevans som en del av kvalitetsarbeidet. Institusjonene må sette seg mål for å integrere og øke arbeidsrelevansen i utdanningene, og arbeidet må forankres på ledernivå og nedover i systemet. Meritteringssystemene for undervisere bør gi insentiver og premiere undervisere for å etablere og ha kontakt med arbeidslivet.

Utdanningsinstitusjonene må pålegges å ha tett kontakt med arbeidslivet på studieprogramnivå. Rådene for samarbeid med arbeidslivet (RSA) kan bidra til strategiutvikling på et overordnet nivå, men for å få et konkret utbytte av samarbeidet med arbeidslivet må det foregå på programnivå. For å styrke kontakten mellom arbeidslivet og utdanningsinstitusjonene på programnivå kan de danske avtakerpanelene vurderes som modell. Avtakerpanelenes overordnede oppgave er å inngå i dialog om utdannelsenes kvalitet og relevans, og bidra til utviklingen av nye og eksisterende utdannelser. Panelet er sammensatt av representanter fra arbeidslivet og er et rådgivende organ.

Myndighetene må prioritere virkemidler som gir en tettere kobling mellom universitets- og høyskolesektoren (f.eks. nærings- og offentlig ph.d.) og som bidrar til økt investering i kunnskapsutvikling, herunder etter- og videreutdanning. Universitet- og høyskolerådet har en viktig koordinerende rolle, og det må settes av tilstrekkelig ressurser til at både de fagstrategiske og fellesstrategiske organene kan driftes på en profesjonell måte.

Økt kontakt med arbeidslivet, aktiviserende og varierte læringsformer, praksis etc. gjør krav på tid og ressurser. Det må vurderes om dagens finansieringsmodell gir utdanningsinstitusjonene tilstrekkelig handlingsrom til å øke arbeidsrelevansen, om finansieringskategoriene reflekterer de reelle kostnadene utdanningene har for laboratorieutstyr og veiledning o.l., og muligheten for samarbeid med arbeidslivet om tilgang til laboratorier, utstyr m.m.

5) Eksempler

Ved tannlegeutdanningen i Tromsø baserer en stor del av den kliniske undervisningen og treningen i studiet seg på at studentene er utplassert ved offentlige klinikker. Det er ulike erfaringer med denne ordningen, intensjonen er god, men krav til veilederkompetanse og evaluering av læringsutbytte er essensielle. Det positive er at det kan heve kvaliteten på virksomheten og at studentene får et mer realistisk bilde av de faglige utfordringene de senere vil møte.

6) Supplerende spørsmål om helse- og sosialfag og lærerutdanning

Helse- og sosialfagutdanninger

På et overordnet nivå er det behov for lovverk som plasserer ansvar for utdanning av helsepersonell både i spesialisthelsetjenesten- og i kommunalt og fylkeskommunalt tjenestenivå.

I dag er dette regulert i Lov om spesialisthelsetjenesten §3-5 Om deltakelse i undervisning og opplæring: *De regionale helseforetakene skal sørge for at behovet for undervisning og opplæring av helsefaglige elever, lærlinger, studenter, turnuskandidater og spesialister dekkes innen helseregionen. Departementet kan gi forskrifter om plikten til å delta i undervisning og opplæring, herunder om private helseinstitusjoners plikt.*

og §3-8 **Sykehusenes oppgaver:** Sykehus skal særlig ivareta følgende oppgaver:

1. pasientbehandling,
2. utdanning av helsepersonell,
3. forskning, og
4. opplæring av pasienter og pårørende

I Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. er dette regulert i §8.1 Kapittel 8. Undervisning, praktisk opplæring, utdanning og forskning: § 8-1. Undervisning og praktisk opplæring: *Enhver kommune plikter å medvirke til undervisning og praktisk opplæring av helsepersonell, herunder videre- og etterutdanning. Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om kommunens medvirkning til undervisning og praktisk opplæring.*

Kommunens og fylkeskommunenes ansvar er ikke like tydelig definert som i lov om spesialisthelsetjenester, og dette gir rom for tolkning av hvor mye kommunene og fylkeskommunene plikter å bidra til når det gjelder praksis for utdanning av helsefagene. Et tiltak kan derfor være å spesifisere kommunenes og fylkeskommunenes ansvar på linje med spesialisthelsetjenestens ansvar for utdanning av helsepersonell.

Rammevilkår

Helse- og sosialfagutdanningene styres gjennom en felles rammeplan og nasjonale retningslinjer som utarbeides for den enkelte utdanning. Styringssystemet skal sikre kvalitet og relevans i utdanningene og har som mål at utdanningene, tjenestene og brukerne samarbeider mer om det faglige innholdet i utdanningene. God kvalitet i praksisstudiene (ekstern praksis) er viktig for den totale kvaliteten på utdanningene og er f.eks. i odontologistudiet den eneste praksisen som gir direkte arbeidsrelevans.

For å sikre et gjensidig samarbeid mellom institusjonene og tjenestene må det foreligge et avtaleverk som regulerer dette og det må inngås tydelige avtaler mellom utdanningsinstitusjonene og tjenestestedene i regionen. Det må tydeliggjøres hva som forventes av begge parter. Det må være særskilte personer som har ansvar for oppfølging av avtalene både på universitetene/høyskoler og tjenestestedene.

På praksisstedene må det legges til rette for god læring, blant annet må de som gis veilederoppdrag også få satt av tid til å ivareta oppdraget, hvilket vil si at de får reduserte produksjonskrav slik at veiledning av studenter ikke blir et ekstraoppdrag som det ikke er satt av tid til.

For tjenestestedene vil det å tilby praksis til studenter fra helse- og sosialfagutdanninger kunne bidra til utvikling av tjenestene. Studenter vil kunne bringe inn nye impulser og ny kunnskap fra utdanningsinstitusjonene. Ansatt fagpersonell vil kunne utfordres til å reflektere over egen praksis. Kommuner som tilbyr praksisplasser vil få anledning til å vise seg fram som arbeidsgiver og dermed kunne rekruttere nødvendig helsepersonell som foretaket/kommunen trenger. Studentene har en stor teoribalast som de vil få hjelp til å omsette i praksis.

Utfordringene i kommunene

For å kunne tilby gode praksisarenaer kreves at det foreligger tverrfaglige og kompetente fagmiljøer i kommunen eller på interkommunalt nivå, og at det legges til rette for veiledning av spesialister. Det bør legges til rette for et godt samarbeid mellom kommunene og spesialisthelsetjenesten, eksempelvis hospiteringsordninger i løpet av hovedpraksis og tilgang på veilederkompetanse.

Det bør etableres samarbeidsorganer på kommunalt nivå/regionalt nivå som sikrer representativitet fra de ulike aktørene, herunder også fra spesialisthelsetjenesten. Slik kan det legges til rette for både kombinerte stillinger, veilederkompetanse, FoU og tjenesteinnovasjon.

En bekymring innenfor helse- og sosialfagene er at så mange norske studenter utdanner seg i utlandet (innenfor EU). De mangler helt nødvendig kunnskap om den norske helsetjenesten og norsk regelverk. Dette er bekymringsfullt. Vi vet også at ved svært mange av de utenlandske studiestedene har studentene svært liten klinisk praksis. De er derfor svært lite forberedt på yrkeslivet. For tannleger utdannet i utlandet vil det bety at de mangler avgjørende kunnskap for å arbeide som tannlege i Norge og det er viktig å huske at mange av disse starter rett i jobb som selvstendig næringsdrivende og har ingen arbeidsgiver eller kolleger som kan veilede i starten av arbeidslivet.

Lærerutdanning

Lektor- og lærerutdanningene er mange og ulike. Kjennetegn for et velfungerende praksis-samarbeid kan dermed være noe ulike for de forskjellige utdanningene, men vi ser noen felles utfordringer som krever nye tiltak:

Det bør stilles krav til formell kompetanse hos praksisveiledere, og et krav om at lærerutdannerne jevnlig selv er i praksis i det skoleslaget de utdanner kandidater til.

Et velfungerende samarbeid mellom henholdsvis lektor- og lærerutdanningene og skolene forutsetter at praksislærere lønnes i forhold til reell tidsbruk og få lønn med utgangspunkt i egen årslønn for at man skal kunne rekruttere og beholde kvalifiserte praksislærere.

Et vellykket samarbeid forutsetter dessuten god rolleforståelse hos både praksislærere,

praksisstudenter og lærerutdanningen, og at dialogen er tett og bygges på gjensidig respekt.

Slik den nasjonale strategien for lærerutdanningene beskriver, foregår størstedelen av praksisutdanningen i skoler som ikke er universitets- og partnerskoler kjennetegnet av «klinisk» praksis. Dette kan gi en utvikling av en A- og B-lagsmodell for praksis, og det er behov for å kartlegge og evaluere hvordan de erfaringene universitets- og partnerskolene gjør seg, skal kunne spres til andre skoler som har praksisstudenter.

PPU-studiet er den viktigste veien til en yrkeskarriere i skolen for akademikere med annen primærutdanning enn lærer- eller lektorutdanning, og studiet må få langt større oppmerksomhet. Å få til variert, vurdert og veiledet praksis i et ettårig studium som PPU, er krevende. Derfor bør det vurderes en pilotering av en ordning med ett eller to betalte turnusår for lærerstudentene hvor opplæringen skjer i skolen, som et alternativ til dagens PPU-ordning.

Vi takker for muligheten til å gi innspill og ser fram til å være involvert i det videre arbeidet med meldingen. Akademikerne foreslår at KD oppretter en referansegruppe med partene for å sikre god dialog underveis.

Med vennlig hilsen,

Akademikerne

– *Christine Meling*

Christine Meling
Organisasjonssjef